

DIRECȚIA GENERALĂ POLITICI INTERNE
DEPARTAMENTUL TEMATIC B: POLITICI STRUCTURALE ȘI DE
COEZIUNE

DEZVOLTARE REGIONALĂ

Rolul orașelor în cadrul politicii de coeziune în perioada 2014-2020

SINTEZĂ

Rezumat

Regiunile urbane reprezintă un factor important în cadrul dezvoltării regionale. În cursul perioadei de programare 2007-2013, contribuția orașelor și a zonelor urbane a fost prezentă în principal la nivelul proiectelor. Pentru perioada de programare 2014-2020, politica de coeziune consolidează rolul zonelor urbane. Cu toate acestea, în practică, rolul orașelor pare să se mențină la un nivel similar. Deoarece faza de programare este aproape încheiată, în prezent există posibilități limitate de a se influența suplimentar modalitatea de concepție a noilor programe. Următoarea șansă de a implica orașele va fi oferită de parteneriatele din cursul perioadei de programare.

Acest document a fost solicitat de Comisia pentru dezvoltare regională a Parlamentului European.

AUTORI

Christine Hamza (Metis GmbH)
Alexandra Frangenheim (Metis GmbH)
David Charles (EPRC)
Stephen Miller (EPRC)

ADMINISTRATOR RESPONSABIL

Marek Kołodziejcki
Departamentul tematic Politici structurale și de coeziune
Parlamentul European
B-1047 Bruxelles
E-mail: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

ASISTENȚĂ EDITORIALĂ

Virginija Kelmelytė

VERSIUNI LINGVISTICE

Originalul: EN
Traducerea: germană, franceză

DESPRE EDITOR

Pentru a contacta Departamentul tematic sau pentru a vă abona la buletinul lunar al acestuia, vă rugăm să contactați: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Manuscris finalizat în septembrie 2014.
Bruxelles, © Parlamentul European, 2014.

Acest document este disponibil pe Internet, la următoarea adresă:
<http://www.europarl.europa.eu/committees/ro/studies.html>

CLAUZĂ DE RESPONSABILITATE

Opiniile exprimate în prezentul document reprezintă responsabilitatea unică a autorilor și nu neapărat poziția oficială a Parlamentului European.

Reproducerea și traducerea documentului pentru scopuri necomerciale sunt autorizate, cu condiția ca sursa să fie menționată și editorul să fie anunțat în prealabil și să primească o copie a materialului.

SINTEZĂ

Orașele sunt focare economice și sociale care cuprind atât segmentele cele mai bogate ale societății, cât și pe cele mai sărace. Cu toate că orașele devin tot mai importante pentru dezvoltarea economică și socială a Europei, politicile continuă să fie orientate către sectoare și către granițe administrative. Pentru a se consolida rolul orașelor și al zonelor urbane în elaborarea politicilor în viitor, este necesar **să fie înțelese caracteristicile orașelor**. Au existat tentative multiple de definire a zonelor urbane pe baza unor tipologii diferite. Totuși, tipologiile respective nu surprind realitatea eterogenității acestora și dificultatea de a realiza comparații. Totodată, este dificil să se definească granițele efective ale zonelor urbane, dat fiind faptul că aglomerațiile urbane și hinterlandurile acestora sunt caracterizate de granițe administrative situate între sisteme funcționale.

Politica de coeziune este, de asemenea, orientată către domenii tematice sectoriale și granițe administrative. În ultimii ani, diferite state membre, precum și **Comisia Europeană**, au început să recunoască importanța **concentrării pe zonele urbane** ca un element central al politicilor naționale și regionale de dezvoltare. Începând din 1990, Comisia Europeană a integrat acțiuni urbane specifice în scopul de a sprijini aspectele privind dezvoltarea urbană ale politicilor europene. În ultimii 15 ani au fost elaborate o serie de documente cheie. Programele urbane **URBACT** I și II, de exemplu, lansate de inițiativa comunitară **URBAN**, au avut obiectivul de a facilita o rețea europeană de schimb de experiență. În perioada 2007-2013, **aspectele urbane au fost integrate** în peste jumătate dintre programele operaționale, beneficiind de o alocare bugetară substanțială, existând însă diferențe între statele UE12 și UE15. **Experiențele** statelor UE15 **acumulate în cadrul inițiativei URBAN** au avut un impact asupra integrării programelor operaționale în respectivele state membre.

Un nou instrument financiar a fost lansat în perioada 2007-2013, Sprijinul european comun pentru investiții durabile în zonele urbane (JESSICA), care a fost pus în aplicare în 13 state din UE15 și 10 din UE12. Multe dintre învățămintele desprinse sunt vizibile în noile reglementări privind politica de coeziune. În general, perioada de programare 2007-2013 a implicat un important proces de învățare pentru UE12 și s-a înțeles necesitatea dezvoltării urbane integrate.

Instrumentele politicii de coeziune 2014-2020 consolidează rolul zonelor urbane prin recunoașterea importanței orașelor prin priorități de investiții specifice. Comisia Europeană propune **intervenții la nivel european, la nivelul statelor membre și la nivel local**.

Intenția Comisiei Europene de a consolida rolul orașelor în noua perioadă de programare 2014-2020 nu s-a concretizat la nivelul statelor membre. Unele țări au oferit orașelor, într-o anumită măsură, șansa de a participa la procesul de programare sau au conturat noi programe, priorități și instrumente financiare pentru a permite orașelor să participe la o execuție mai integrată a proiectelor; cu toate acestea, s-ar fi putut face mai mult pentru a permite orașelor o participare mai mare, în special în ceea ce privește elaborarea de programe.

La nivelul programelor, fie orașele sunt **parte a unei regiuni mai mari**, fie un **program regional acoperă limitele administrative ale orașului**. Există

inconveniente în ambele cazuri: în primul scenariu, orașele au doar un statut foarte limitat în raport cu alte părți ale regiunii, prin urmare preocupările lor se fac mai puțin auzite; în al doilea caz, granița administrativă a orașului și zona vizată de programul operațional nu iau în calcul suprafața ocupată de aglomerație.

Programele operaționale din unele state membre cuprind o axă prioritară care vizează în special zonele urbane prin aplicarea de strategii locale. Deși zonele urbane au fost transferate de la nivel de proiect la nivel de axă prioritară, ele nu sunt în postura de a influența programele FEDR, cu atât mai puțin programele FSE. Noile programe de acest tip încorporează în continuare agende urbane, cu precădere la nivel de proiect și nu la nivel de partener.

Abordarea propusă de Comisia Europeană, bazată pe investiții teritoriale integrate, nu este populară în rândul autorităților de management situate în special la nivel național sau regional, din motive legate de preocupările privind povara administrativă considerabilă creată de gestionarea unor bugete relativ reduse, precum și de riscurile asociate delegării competențelor și responsabilităților către orașe sau către asociații neverificate.

Aspectul teritorial, care în majoritatea țărilor mai dezvoltate a fost redus la 5% în cadrul unei axe prioritare, se bazează pe strategii locale din perioada anterioară, iar în unele cazuri s-a înregistrat o **restrângere a acestei orientări teritoriale în cadrul ultimelor două programe**. Sunt planificate o serie de **inițiative privind orașele inteligente**, însă acestea sunt în principal **limitate la teme privind energia și mobilitatea** și lipsește o abordare mai amplă, holistică, a dezvoltării viitoare a orașului atât ca entitate socială, cât și fizică și tehnologică.

Rezumând, rolul orașelor în perioada **2014-2020** a politicii de coeziune pare să fie la un **nivel similar** celui din perioada de programare precedentă, **2007-2013**. Deși Comisia Europeană a căutat să se asigure că reprezentanții zonelor urbane sunt mai bine plasați, prin includerea unor diverse articole și alineate în regulamente, statele membre au menținut în mare parte procedurile consacrate. Cu toate acestea, se poate face o distincție între statele UE12 și UE15. În timp ce acestea din urmă s-au rezumat la a păstra aceeași procedură din trecut, statele UE12 au încercat să răspundă acestei cerințe în diferite moduri.

Perioada de programare este aproape încheiată și există **posibilități limitate de a se influența suplimentar** conceperea noilor programe. **Oportunitățile** oferite de noul Regulament privind dispozițiile comune **au fost ratate** din cauza faptului că pachetul legislativ a fost aprobat doar după ce perioada de programare intrase în faza finală, iar statele membre nu au urmat ideile ambițioase ale Comisiei Europene. Următoarea șansă de a implica orașele o constituie parteneriatele din cursul perioadei de programare. Aceasta se poate concretiza fie prin proiecte sau rețele, fie prin cooptarea orașelor ca parteneri în viitoare schimburi și decizii privind politica de coeziune.

Setul de recomandări propus se concentrează pe activități pe termen scurt și mediu. Măsurile se referă la dezvoltarea de politici privind aglomerațiile și zonele urbane pentru viitoarea perioadă de programare, la mai buna implicare a reprezentanților zonelor urbane și la o interacțiune transsectorială mai bună la nivel european, național și regional.

Tabel 1: Acțiuni recomandate pentru sprijinirea rolului orașelor în politica de coeziune

Comisia Europeană
Definirea unei agende urbane la nivel european care să ia în considerare modelul european de dezvoltare urbană
Dezvoltarea de instrumente pentru implementarea agendei urbane
Recunoașterea aspectelor legate de aglomerații ca indicator pentru evaluarea proiectelor
Definirea condiționalităților ex-ante în raport cu conceptele și strategiile urbane
Comisia Europeană - Parlamentul European
Cooptarea orașelor în elaborarea politicilor (UE și state membre) și identificarea activă de către CE a orașelor participante
Consolidarea coordonării transsectoriale a politicilor
O interacțiune îmbunătățită și mai sistematică între diferitele direcții generale ale Comisiei Europene în ceea ce privește înțelegerea rolului orașelor și definirea orașelor inteligente
Deschiderea abordării bazate pe orașele inteligente dincolo de temele referitoare la energie și TIC
Agențiile europene și Comisia Europeană
Coordonarea diferitelor inițiative, rețele și programe legate de tematica urbană la nivel european
Dezvoltarea unei platforme de clustere privind teme urbane care să reunească diferite inițiative urbane
Nivelul administrației naționale
Desemnarea unui reprezentant pentru politica urbană care să participe la elaborarea politicii urbane europene
Punerea în aplicare a politicii privind aglomerațiile în politica de dezvoltare regională
Definirea unor tipuri diferite de regiuni cu nevoi de alocare financiară și orientări tematice diferite
Consolidarea interacțiunii dintre aglomerații prin intermediul fondurilor structurale
Dezvoltarea de strategii privind aglomerațiile care să includă nu doar orașele, ci și hinterlandurile
Delegarea de puteri către managementul aglomerațiilor
Coordonarea transsectorială a temelor cu relevanță pentru orașe
Nivelul regional
Rețele de cooperare peste granițele administrative
Plasarea agendelor urbane la nivel de proiecte și programe
Interacțiune între administrațiile sectoriale în vederea schimburilor interdisciplinare privind agendele urbane